

บทความวิชาการ (Academic Article)

กลวิธีทางภาษาในการตั้งชื่อตอนข่าวของรายการ “โหนกระแส”

: การวิเคราะห์เชิงวาทกรรมในบริบทวัฒนธรรมร่วมสมัย

linguistic strategies in episode titles of “Hone-Krasae”

: a discourse analysis of a thai television news

talk show in contemporary cultural context

บุษกร แก้วอำ^{1*}Butsakon Kaeo-am^{1*}

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาในการตั้งชื่อตอนข่าวของรายการ “โหนกระแส” โดยใช้กรอบแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม วาทกรรมศึกษา และวัฒนธรรมศึกษา ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคือชื่อตอนข่าวจำนวน 60 ตอน ที่ออกอากาศระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2566 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2568 ผลการวิเคราะห์พบว่า การตั้งชื่อตอนข่าวมิใช่การสื่อสารข้อมูลอย่างเป็นกลาง หากแต่เป็นการสร้างวาทกรรมเชิงอำนาจผ่านกลวิธีทางภาษา 3 ประการ ได้แก่ 1) การใช้วาทกรรมดราม่าเพื่อกระตุ้นอารมณ์ เช่น การใช้ถ้อยคำรุนแรง คำอุทาน หรือการกล่าวเกินจริง 2) การวางคู่ตรงข้ามเพื่อชี้นำการตัดสินทางศีลธรรม เช่น เหยื่อ - ผู้กระทำ ดี - เลว หรือคนธรรมดา - ผู้มีอำนาจ และ 3) การผลิตซ้ำอุดมการณ์ทางสังคมผ่านภาพแทนที่คุ้นเคย เช่น แม่ผู้เสียสละ พลเมืองดี หรือหญิงใสซื่อ ข้อค้นพบสะท้อนให้เห็นว่า ภาษาในสื่อมีได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความจริงเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการจัดระเบียบความคิดของผู้ชม การศึกษานี้จึงมีคุณูปการต่อการวิพากษ์บทบาทของภาษาในพื้นที่สื่อ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะรู้เท่าทันสื่อในระดับการศึกษาและสังคมไทยร่วมสมัย

คำสำคัญ: วาทกรรม กลวิธีทางภาษา โหนกระแส การตั้งชื่อ วัฒนธรรมร่วมสมัย

¹ นักวิชาการอิสระ

Independent scholar

*Corresponding author; email: butsakonka67@nu.ac.th

(Received: 5 June 2025; Revised: 21 August 2025; Accepted: 29 November 2025)

Abstract

This article analyzes the linguistic strategies used in titling news episodes for the show “Hone Krasae,” based on post-structuralism and discourse studies. The study examined 60 episode titles from January 2023 to May 2025.

The findings reveal that news titles are not neutral. They create powerful discourse through three key linguistic strategies 1) using drama to evoke emotion (e.g., violent language, hyperbole) 2) employing binary oppositions to guide moral judgment (e.g., victim vs. perpetrator) and 3) reproducing social ideologies through familiar images (e.g., the self-sacrificing mother). These results indicate that language in the media does not just convey information but acts as a crucial tool for shaping audience perception. This study contributes to the critique of media language and can be applied to developing media literacy in contemporary Thai society.

Keywords: discourse, linguistic strategies, Hone-Krasae, Naming, contemporary culture

บทนำ

ในยุคที่สื่อดิจิทัลเข้ามามีบทบาทครอบคลุมทุกมิติของชีวิตประจำวัน รายการข่าวแนว “พูดคุยเชิงวิเคราะห์” กลายเป็นพื้นที่สื่อสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางการรับรู้ของสังคม หนึ่งในรายการที่ได้รับความนิยมสูงสุดในประเทศไทยคือ “โหนกระแส” ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวคือการนำเสนอข่าวในเชิงพาดพิง วาทกรรมดราม่า และการปะทะทางความคิดเห็นแบบเปิดเผย รายการนี้มีได้เพียงแค่รายงานเหตุการณ์ แต่ยังทำหน้าที่ผลิต “ความจริงรูปแบบหนึ่ง” ให้กับผู้ชมผ่านการใช้อย่างมีชั้นเชิง การตั้งชื่อตอนของรายการ “โหนกระแส” เป็นกลไกสำคัญในการกำหนดกรอบการตีความของผู้ชมแต่ละตอนอย่างชัดเจน คำหรือวลีที่เลือกใช้มักมีลักษณะกระตุ้นอารมณ์ สร้างข้อขัดแย้ง หรือยั่วประเด็นเหล่านี้สามารถวิเคราะห์ได้ในฐานะ “วาทกรรม” (discourse) ที่ทำงานเชิงอำนาจ ตามแนวคิดของ Michel Foucault (1972, p.49) ที่มองว่าภาษามีใช้เพียงสื่อกลาง แต่เป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบและควบคุมการรับรู้ของสังคม

จากกรอบแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม วาทกรรมศึกษา และวัฒนธรรมศึกษา ผู้วิจัยคิดว่าการเสนอซื้อตอนของรายการ “โนนกระแสน” คือพื้นที่ของการต่อรองอำนาจผ่านภาษาเป็นกระบวนการที่สะท้อนโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคมไทยร่วมสมัย อีกทั้งยังมีฐานะเป็น “ตัวบททางวาทกรรม” ที่เชื่อมโยงกับอุดมการณ์และบรรทัดฐานทางสังคม ข้อเสนอี่สอดคล้องกับแนวคิดของ ธัญญา สังขพันธานนท์ (9 กุมภาพันธ์ 2561) ที่เสนอให้ขยายขอบเขตการศึกษาวรรณคดีไปสู่การอ่านตัวบทสมัยใหม่ในฐานะพื้นที่การต่อรองทางความหมายและอำนาจ ซึ่งรวมถึงสื่อโทรทัศน์ และรายการข่าว เช่น “โนนกระแสน” ที่ควรนำมาวิเคราะห์อย่างจริงจังในฐานะวรรณกรรมร่วมสมัยประเภทหนึ่ง

บทความนี้มุ่งศึกษากลวิธีทางภาษาในการตั้งซื้อตอนของรายการ “โนนกระแสน” ซึ่งเป็นรายการข่าวเชิงสนทนาในสื่อโทรทัศน์ไทยร่วมสมัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ซื้อรายการจำนวน 60 ตอน ที่ออกอากาศระหว่างปี 2566 - 2568 โดยเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ด้านสื่อและความสนใจสาธารณะ ศึกษาผ่านกรอบแนวคิดวาทกรรมศึกษาและแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตั้งซื้อตอนของรายการ “โนนกระแสน” เพื่อทำความเข้าใจบทบาทของภาษาในฐานะกลไกการผลิตซ้ำอำนาจ ความเชื่อ และภาพแทนในสังคมไทยร่วมสมัย โดยอิงกรอบทฤษฎีวาทกรรมศึกษาแนววิพากษ์และหลังโครงสร้างนิยม

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

บทความนี้ตั้งอยู่บนกรอบแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม (Poststructuralism) ร่วมกับวาทกรรมศึกษา และวัฒนธรรมศึกษา โดยอ้างอิงแนวคิดของ ธัญญา สังขพันธานนท์ (9 กุมภาพันธ์ 2561) ที่เสนอให้ขยายขอบเขตการอ่านตัวบทวรรณกรรมไปสู่สื่อร่วมสมัย เช่น รายการโทรทัศน์ ในฐานะพื้นที่ของการต่อรองทางอำนาจและความหมาย แนวคิดนี้ช่วยเปิดทางให้การมองภาษาสื่อเป็นวาทกรรมที่มีพลังในการผลิตซ้ำอุดมการณ์และศีลธรรมของสังคม

ภายใต้แนวคิดหลังโครงสร้างนิยม แนวคิดนี้ Foucault (1972 p. 52) เสนอว่า “วาทกรรม” ไม่ใช่เพียงระบบภาษาเพื่อการสื่อสาร แต่เป็นกลไกที่กำหนดว่าประเด็นใดสามารถถูกพูดถึงได้ และควรพูดอย่างไร วาทกรรมจึงทำหน้าที่ควบคุมการรับรู้ในสังคม โดยอาศัยความสัมพันธ์กับโครงสร้างอำนาจที่แฝงอยู่ในความรู้และสถาบันต่าง ๆ

Baudrillard (1994 , p. 1-2) เสนอแนวคิด “ภาพแทน” (simulacra) ว่าเป็นสิ่งที่สื่อสร้างขึ้นเพื่อเลียนแบบความจริง และเมื่อถูกนำเสนอซ้ำ ๆ ภาพแทนเหล่านี้จะกลายเป็นสิ่งที่ผู้รับรู้เข้าใจว่าเป็นความจริง จนไม่สามารถแยกจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริงได้

ขณะเดียวกัน Jacques Derrida (1976, p.158) เสนอว่า “ไม่มีสิ่งใดอยู่นอกตัวบท” (there is nothing outside the text) ซึ่งสะท้อนความเชื่อว่า ความหมายไม่ได้แน่นอนตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับบริบทและความสัมพันธ์กับตัวบทอื่น ๆ

ในทำนองเดียวกัน Barthes (1977, p. 142-148) ให้ความสำคัญกับกระบวนการทำให้วาทกรรมเป็นธรรมชาติ ผ่านการซ้ำถ้อยคำ ภาพ หรือความหมายในสื่อ จนทำให้ผู้รับรู้มองว่าสิ่งนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่อาจตั้งคำถามได้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เป็นผลลัพธ์ของอุดมการณ์ทางสังคมที่แฝงอยู่

นอกจากนี้ ยังนำกรอบวาทกรรมศึกษาแนววิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของ Norman Fairclough (1995, p.13) เสนอว่าวาทกรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของการกระทำทางสังคม และสะท้อนโครงสร้างอำนาจในบริบทของผู้พูด ผู้ฟัง และสถาบันที่เกี่ยวข้อง มาใช้ศึกษาวิเคราะห์ด้วย ในส่วนของวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) Stuart Hall (1980, p. 128 - 138) เสนอว่าสื่อเป็นพื้นที่ของการต่อรองความหมายระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยผู้ชมมีบทบาทในการตีความด้วยประสบการณ์ส่วนตัวและบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน แนวคิดนี้เปิดทางให้การวิเคราะห์ภาษาสื่อในเชิงวัฒนธรรม ไม่จำกัดอยู่เพียงแง่มุมด้านสาระ แต่รวมถึงอารมณ์ ภาพแทน และการสร้างตัวตนผ่านภาษา

ผู้วิจัยมุ่งประยุกต์ใช้แนวคิดทั้งหมดที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้ เพื่ออ่านวรรณกรรมและสื่อร่วมสมัยในฐานะ “ตัวบททางวาทกรรม” โดยนำมาวิเคราะห์รายการ “โหนกระแส” ในประเด็นสำคัญ ได้แก่ การประกอบสร้างอุดมการณ์ การทำงานของอำนาจ และการกำหนดกรอบศีลธรรมที่สะท้อนผ่านการตั้งชื่อ อันเป็นการตอกย้ำว่าสื่อโทรทัศน์ร่วมสมัยสามารถทำหน้าที่เป็นพื้นที่ทางวาทกรรมที่ควรได้รับการพิจารณา และวิเคราะห์ในเชิงวิชาการอย่างจริงจังไม่น้อยกว่าวรรณกรรมประเภทอื่น

วาทกรรมดราม่าและแรงปะทะ: การกระตุ้นอารมณ์ในช็อตตอนข่าว

หนึ่งในกลวิธีหลักของรายการ “โนนกระแส” คือการเลือกใช้ภาษาที่มีพลังในการกระตุ้นอารมณ์ เช่น คำว่า “แฉยับ!”, “ร้องไห้กลางรายการ!”, “เดือดจัด!”, “โปะแตก!” หรือ “น้ำตาท่วมจอ!” คำเหล่านี้มิใช่เพียงถ้อยคำบรรยายเหตุการณ์ แต่ทำหน้าที่เชิงวาทศิลป์ (rhetorical function) ตามที่ Barthes (1977, p. 142-148) อธิบายว่าเป็น “ภาษาที่ทำให้ผู้รับสารรู้สึกไม่ใช่แค่เข้าใจ” การใช้ภาษาดังกล่าวสามารถจัดอยู่ในกลุ่มของวาทกรรมแบบ “ดราม่า” (dramatized discourse) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นอารมณ์อย่างรุนแรง กระชับ และทันที่ ผลที่เกิดขึ้นคือการสร้างความรู้สึกคล้อยตาม สงสาร หรือแม้แต่ “สะใจ” ต่อเหตุการณ์ โดยไม่จำเป็นต้องรับรู้ข้อเท็จจริงเชิงลึกมาก่อน

แนวโน้มนี้ยังสอดคล้องกับข้อเสนอของนักวิชาการไทย เช่น ชีรยุทธ บุญมี (2551, น.107-108) ที่ชี้ว่า ภาษาในสื่อไทยไม่ได้มีหน้าที่ถ่ายทอดความจริง แต่ “ทำให้สิ่งที่สื่อเลือกเป็นจริง” ผ่านการใช้ถ้อยคำเร้าอารมณ์ซ้ำๆ อย่างมีเจตนา และตามแนวคิดของ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (2547, น. 23) สื่อในระบบทุนนิยมต้องพึ่งพารายได้จากโฆษณา ส่งผลให้การผลิตเนื้อหาหมกเน้นความบันเทิงเพื่อดึงดูดผู้ชม และทำให้สื่อไม่สามารถทำหน้าที่ในการนำเสนอความจริงเชิงวิพากษ์ได้อย่างเต็มที่ หากเปรียบเทียบกับแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม เช่นของ Michel Foucault (1972, p.131) ที่ชี้ว่า ภาษาคือกลไกของอำนาจ กลวิธีนี้จึงมิใช่เพียงกลยุทธ์การตลาดหรือเรตติ้ง หากเป็นการปฏิบัติการทางวาทกรรมที่มุ่ง “จัดระเบียบความรู้สึก” ของผู้ชม ซึ่งแนบเนียนและทรงพลังอย่างยิ่ง

การสร้างสิ่งที่ไม่มีความจริงดั้งเดิมเป็นต้นแบบ ซึ่งเป็นผลให้ “ความจริงกลายเป็นสิ่งที่ผลิตขึ้นมา” (Baudrillard, 1994, p. 2) เขาเห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการผลิตภาวะเหนือจริงนี้ ทำให้เส้นแบ่งระหว่างของจริงและสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเลือนหายไป คำกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับภาษาดราม่าในรายการ “โนนกระแส” ซึ่งแม้เนื้อหาจะซับซ้อน แต่ชื่อรายการกลับทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้ชมตีความล่วงหน้า (per-forming) ทันที กลวิธีนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Foucault (1977, p. 48) ว่า ภาษาในฐานะวาทกรรม มีอำนาจในการจัดระบบการรับรู้ของผู้คน วาทกรรมดราม่าจึงเป็น “รูปแบบของอำนาจ” ที่ทำให้เรื่องราวหนึ่งๆ กลายเป็นกระแสในสังคม ทั้งที่อาจไม่มีคุณค่าข่าวสารในเชิงข้อมูลมากนัก ในแง่ของวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) กลวิธีนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของการ “แสดงอารมณ์แบบมวลชน” (mass emotionalism)

Stuart Hall (1980, p.136) อธิบายว่าสื่อมีบทบาทในการ “เข้ารหัส” (encoding) สารโดยใส่รหัสทางอุดมการณ์เข้าไป เพื่อชี้นำให้ผู้ชมตีความไปในทิศทางเดียวกัน การทำเช่นนี้จึงมีส่วนช่วยสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่มผู้ชม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง “ชุมชน

จินตกรรม” (imagined community) ของ Benedict Anderson (1983 p.48) ที่ชี้ให้เห็นว่าสื่อมีส่วนสำคัญในการทำให้ผู้คนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่ใหญ่กว่าตัวเองผ่านประสบการณ์ร่วมที่คล้ายคลึงกัน

อย่างไรก็ตาม นักวิชาการบางท่าน เช่น ตามแนวคิดของ Thompson (1995, p.154) การวิเคราะห์ภาษาในมิติอำนาจเพียงด้านเดียวอาจไม่สะท้อนเจตนาของผู้ผลิตสื่อที่มุ่งดึงดูดผู้ชมเป็นสำคัญภายใต้สภาพการแข่งขันทางการค้า นักวิชาการสายวารสารศาสตร์บางกลุ่มเสนอว่า ความดราม่าในพาดหัวข่าวเป็นกลวิธีปกติของสื่อที่ต้องดิ้นรนอยู่ในตลาด ไม่ใช่เพียงวาทกรรมแบบอุดมการณ์เสมอไป

วาทกรรมดราม่าในชื่อรายการ “โหนกระแส” ไม่ใช่เพียงการตั้งชื่อเพื่อความน่าติดตาม แต่เป็นกลไกที่มีพลังทางอารมณ์และอำนาจในการกำกับทิศทางของสังคมไทยร่วมสมัยอย่างมีนัยสำคัญ

เพิ่มเติมประกอบการวิเคราะห์: ตัวอย่างตอนจากรายการ “โหนกระแส” ปี 2566–2568

1. EP.1881– “บอสแดนเซอร์เอวหวาน กับสัมพันธ์นักร้องสาวเบอร์ 1 ‘ลำไย ไหทองคำ’” (5 มี.ค.2568)

- ชื่อตอนใช้ถ้อยคำเร้าอารมณ์สูง เช่น คำว่า “เอวหวาน” และ “สัมพันธ์นักร้องสาวเบอร์ 1” สื่อถึงความสัมพันธ์ที่มีความซับซ้อนและน่าสนใจ

2. EP.1898– ตีกันแล้ว! “เอ๋ มิรา” “ทนายเก่ง” เตือนทั้งเรื่องงานและแฟนหนุ่ม หลังมีมือที่สาม? (31 มี.ค.2568)

- มีการใช้อັศเจรีย์ “ตีกันแล้ว!” นำหน้า สร้างแรงสะดุดและชวนให้คลิกดูทันที ถือเป็นภาษากระแทกอารมณ์

3. EP.1901– เข้าตำราแม่ผิวลูกสะใจ! แม่ผิว-อดีตสามี รวมหัวกันวางแผนขโมยลูก (3 เม.ย.2568)

- ชื่อตอนสร้างอารมณ์สงสารและโกรธผ่านคำว่า “ขโมยลูก” ซึ่งเป็นประเด็นที่เชื่อมโยงกับครอบครัวและศีลธรรม

4. EP.1935 – อ้าวแม่! ลูกร้องแม่ไปอยู่กับพระ กลับมาบุญไม่ได้แต่ได้หนี้ แถมเอาพวกมา รุมตี (21 พ.ค.2568)

- สร้างภาพความย้อนแย้งและช็อกอารมณ์ด้วยการนำ “แม่-พระ-หนี้-รุมตี” มาอยู่ในบรรทัดเดียวกัน

5. EP.1940- ผัวเมียสุดซวย ซื้อมะพร้าวไม่ได้รถ กระโดดขวาง สุดท้ายจั่วผล (28 พ.ค.2568)

• คำว่า “สุดซวย”, “จั่วผล” เป็นภาษาพูดเร้าอารมณ์ ซึ่งสะท้อนการใช้วาทกรรมดราม่าแบบเข้าถึงง่าย

ชื่อบทสนทนาเหล่านี้จึงทำหน้าที่เป็น “กลไกควบคุมอารมณ์” ของผู้ชมในลักษณะที่มีทั้งความบันเทิง ความสะใจ และการชี้นำคุณค่าเชิงศีลธรรม ซึ่งล้วนแสดงให้เห็นว่า ภาษาสื่อไม่เพียงแต่เล่าเรื่อง แต่ยังทำงานเชิงอำนาจผ่านความรู้สึกลึกซึ้งอย่างแนบเนียน

วาทกรรมแบบคู่ตรงข้าม: การผลิตความหมายเชิงขั้ว

อีกหนึ่งกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏอย่างชัดเจนในการตั้งชื่อบทสนทนาของรายการ “โหนกระแส” คือการสร้าง คู่ตรงข้าม (binary opposition) เช่น “เหยื่อ vs ผู้ต้องหา”, “แม่ผัวปะทะเมียหลวง”, หรือ “เด็กถูกลูกหลง vs ครูผู้ลวงโลก” การใช้โครงสร้างเชิงขั้วเช่นนี้ ไม่เพียงช่วยทำให้เนื้อหาเข้าใจง่ายในทันที แต่ยังแฝงอำนาจในการจัดวางบทบาททางศีลธรรมไว้ล่วงหน้า โดยมีกระบอก “ฝ่ายดี” และ “ฝ่ายร้าย” อย่างแนบเนียน

แนวคิดเรื่อง “คู่ตรงข้าม” เป็นแกนกลางของทฤษฎีโครงสร้างนิยม (Structuralism) โดย Lévi-Strauss อธิบายว่า “โครงสร้างทางวัฒนธรรมทั้งหมด... เป็นการแสดงออกถึงความขัดแย้งพื้นฐานในคู่ตรงข้าม” (Lévi-Strauss, 1963, p. 28) และ Ferdinand de Saussure (1983, p. 118) ชี้ว่าความหมายในภาษาถูกสร้างขึ้นผ่านความแตกต่าง เช่น ดี-เลว, ความจริง-ความเท็จ, หรือ เหยื่อ-ผู้กระทำ อย่างไรก็ตาม Jacques Derrida (1976, p. 69) ได้วิพากษ์แนวคิดนี้ในฐานะนักคิดหลังโครงสร้างนิยม โดยเสนอว่า คู่ตรงข้ามเหล่านี้ไม่เป็นกลาง เพราะมักซ่อน “ลำดับคุณค่า” (hierarchical order) ที่ยกย่องด้านหนึ่งและกดทับอีกด้านหนึ่ง เช่น “เหยื่อ = บริสุทธ์” ขณะที่ “ผู้ต้องหา = ซั่วร้าย”

การจัดวางชื่อรายการในรูปแบบคู่ตรงข้าม ก็เท่ากับเป็นการสร้างกรอบการตีความล่วงหน้า (pre-framing) ซึ่งโน้มน้าวให้ผู้ชมรู้สึกเห็นใจหรือไม่ไว้วางใจฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ก่อนรับชมเนื้อหาจริง กลไกทางภาษานี้จึงทำหน้าที่เป็น “ปฏิบัติการเชิงวาทกรรม” ที่ทรงพลังในการควบคุมมุมมองของสาธารณชน

ในบริบทของสังคมไทย เจตนา นาควัชร (2549, น.137-138) กล่าวถึงการตีความวรรณคดีผ่านกรอบศีลธรรมว่า มักยึดถือโครงสร้างคู่ตรงข้ามแบบดี-ชั่ว หรือบาป-บุญ อย่างแนบแน่น ซึ่งส่งผลต่อวิธีคิดและการรับรู้ในวงกว้าง ขณะที่ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2554, น. 197-248) เสนอในแนวรื้อสร้างว่า ความหมายเหล่านี้ไม่ตายตัว และควรถูกตั้งคำถามอย่าง

จริงจัง โดยเฉพาะเมื่อถูกนำเสนอผ่านสื่อที่มีอิทธิพล รัชญา สังขพันธ์านนท์ (9 กุมภาพันธ์ 2561) ยังเสนอเพิ่มเติมในแวดวงวรรณคดีศึกษาว่า ถึงเวลาแล้วที่ต้อง “เปิดพื้นที่การอ่านแบบใหม่” ที่ไม่จำกัดอยู่ในกรอบคุณค่าแบบเดิม ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับสื่อโทรทัศน์ร่วมสมัยได้เช่นกัน เพราะรายการข่าวประเภทนี้มีบทบาทในการผลิตซ้ำบทบาทและศีลธรรมของบุคคลในสังคม โดยผู้ชมอาจไม่รู้ตัว

Norman Fairclough (1995, p. 17) ชี้ว่า การวิเคราะห์วาทกรรมต้องมองทั้งระดับภาษาและบริบททางสังคม เพราะวาทกรรมไม่ใช่เพียงสิ่งที่พูด แต่เป็นสิ่งที่มีความอำนาจในการกำหนด “ความจริง” ที่สังคมจะยึดถือ ในขณะที่ Stuart Hall (1980, p. 129) มองว่า การจัดวางแบบคู่ตรงข้ามในสื่อมวลชน เป็นกลวิธีสำคัญในการสร้าง “ความหมายร่วม” (shared meaning) โดยเฉพาะในสภาพการแข่งขันที่สื่อจำเป็นต้องรื้ออารมณ์ผู้ชมอย่างเร่งด่วน

อย่างไรก็ตาม แนวคิดนี้ก็ไม่ได้ปราศจากข้อโต้แย้ง นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์อย่าง Denis McQuail (2010, p. 505) อธิบายว่า สื่อมีบทบาทในการตีกรอบ (framing) ประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจได้อย่างเป็นระเบียบ แต่ขณะเดียวกันก็ยอมรับว่ากระบวนการดังกล่าวอาจแฝงไว้ด้วยอคติและชี้นำมุมมองของผู้ชม ในกรณีของรายการ “โหนกระแส” การจัดวางแบบคู่ตรงข้ามในช็อตตอนต่าง ๆ จึงทำหน้าที่มากกว่าการสร้างความน่าสนใจ แต่ยังเป็นเครื่องมือทางอุดมการณ์ที่กำกับทิศทางการตัดสินใจของผู้ชมอย่างมีนัยสำคัญ

เพิ่มเติมประกอบการวิเคราะห์: ตัวอย่างตอนจากรายการ “โหนกระแส” ปี 2566–2568

1. EP.1832– โคตรเหี้ยม! สองพ่อลูกไล่กระทืบญาติ ปมสร้างรั้วลำที่ดิน สุดท้ายจ่อยิงดับ
2 ศพ (26 ธ.ค.2567)

- แสดงการปะทะของฝ่ายต่าง ๆ ชัดเจน: พ่อลูก-ญาติ-ยิง สะท้อนวาทกรรมความขัดแย้งรุนแรง

2. EP.1892 – “มรสุ่ม กระหน้า ‘ดิว อริสรา’ ลั่นแทบไม่มีอากาศหายใจ!!!” (20 มี.ค. 2568)

- เปรียบเทียบตัวบุคคลกับ “มรสุ่ม” สร้างคู่ตรงข้ามระหว่าง “ผู้ถูกกระทำ” กับ “กระแสนโซเซียล”

3. EP.1897 – “อินฟลูตวงแตก! โดนบริษัทดังหลอกทำงานไม่จ่ายค่าตัว” (27 มี.ค. 2568)

- ใช้คำว่า “หลอก” ชี้ให้เห็นความไม่เท่าเทียมระหว่าง “แรงงาน” กับ “ทุน” สะท้อนโครงสร้างคู่ตรงข้าม

4. EP.1941– แผ่นดินไหวยังพอเข้าใจ แต่นิติไม่ไหวนี้พอเลย ลูกบ้านคอนโดโดยใช้ชีวิตเหมือนคนรู (29 พ.ค. 2568)

• ใช้การเปรียบเทียบเพื่เน้นความขัดแย้งระหว่างภัยธรรมชาติ vs ระบบจัดการมนุษย์ (นิติฯ)

5. EP.1942– จับโป๊ะผ่วนอกใจ! ข้าชดเมียบ่ทอ้งล้มน้้าลืฟต์ - ปฏิเสธลูกไม่ใช่ของมม! (30 พ.ค.2568)

• จัดวางภาพของฝ่ายชายเป็นผู้กระทำ และฝ่ายหญิงเป็นผู้ถูกกระทำ สะท้อนคู่ตรงข้ามแบบ “ผู้กระทำ/เหยื่อ”

ตัวอย่างเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า “คู่ตรงข้าม” ทำหน้าที่เป็นโครงสร้างทางวาทกรรมที่ทำให้ผู้ชมตั้งสมมติฐานหรือ “เลือกข้าง” โดยไม่รู้ตัว และชี้ให้เห็นถึงการทำงานของภาษาในฐานะเครื่องมือของอำนาจในบริบทสื่อร่วมสมัย

อำนาจและอุดมการณ์ในภาษา: การผลิตซ้ำ

การตั้งชื่อตอนของรายการ “โหนกระแส” ไม่เพียงสื่อความหมายของเหตุการณ์หรือบุคคล แต่ยังทำหน้าที่ เป็น ภาพแทน (representation) ที่สะท้อนอุดมการณ์ทางสังคมบางชุดอย่างแนบเนียน ตัวอย่างเช่น การตั้งชื่อว่า “แม่พระร้องไห้กลางรายการ”, “สาวบริสุทธิ์ถูกลวง”, “คนธรรมดาทางความยุติธรรม” หรือ “พลเมืองดีปะทะผู้มีอิทธิพล” ล้วนสะท้อนการมองโลกแบบอนุรักษนิยม ที่มีแนวโน้มแบ่งขั้วระหว่างความดี-ความชั่ว ความอ่อนแอ-ความเข้มแข็ง ผู้ถูกกระทำ-ผู้กระทำ

สุรเดช โชติอุดมพันธุ์ (2560, น.112) ชี้ว่า การศึกษาวรรณกรรมควรพิจารณาวรรณกรรมและสื่อในฐานะ “ตัวบททางวัฒนธรรม” ที่มีอัตลักษณ์และอำนาจ ผ่านกระบวนการผลิตซ้ำภาพแทน โดยเฉพาะในสังคมที่กรอบคิตอนุรักษนิยมฝังลึก ขณะเดียวกัน ดวงมน จิตต์จำนงค์ (2555, น.28) ก็เน้นว่าการวิเคราะห์วรรณคดีควรเปิดพื้นที่ให้การอ่านแบบวิพากษ์ ซึ่งไม่ใช่แค่เนื้อหา แต่รวมถึงภาษาที่ “ทำให้ความหมายบางอย่างกลายเป็นธรรมชาติ” อย่างแนบเนียน และ ชลธิรา สัตยวัฒน์ (2550) ได้เสนอแนวทางการวิเคราะห์ตัวบทที่เน้นการรื้อสร้าง เพื่อค้นหาความหมายที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังความจริงที่ดูเหมือนธรรมดา (อ้างอิงใน พรรณราย ชาญศิริณ, 2554, น. 178)

ในทัศนะของ Michel Foucault (1972, p.36) นี้คือ “การทำงานของอำนาจผ่านภาษา” ซึ่งทำหน้าที่กล่อมเกลาสังคม (socialization) ให้ยอมรับกรอบคุณค่าที่สอดคล้องกับโครงสร้างอำนาจเดิม เช่น ความดีต้องอยู่ในรูปของความอ่อนหวาน อารมณ์อ่อนไหว หรือการเสียสละ ในขณะที่ความเข้มแข็งหรือการตั้งคำถามมักถูกตีตราเชิงลบว่า “หัวรุนแรง” หรือ “ปั่นกระแส” “สื่อมีบทบาทสำคัญในการสร้างสิ่งที่ Baudrillard เรียกว่า “ภาพจำลอง” (simulacra) ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ได้สะท้อนความจริง แต่เป็นสิ่งที่เลียนแบบความจริงซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนกลายเป็นความจริงชนิดใหม่ที่ผู้ชมยึดถือ (Baudrillard, 1994, p. 1-2) การทำงานของสื่อในลักษณะนี้สามารถทำความเข้าใจได้จากแนวคิด “วาทกรรม” (discourse) ของ Foucault (1972) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าภาษาไม่ได้เป็นเพียงระบบสื่อสาร แต่เป็นกลไกทรงอำนาจที่ผลิตความจริงและกำหนดว่าอะไรเป็นที่ยอมรับในสังคม ด้วยเหตุนี้ การนำเสนอซ้ำ ๆ ผ่านวาทกรรมสื่อจึงสามารถทำให้ความจริงที่ถูกสร้างขึ้นกลายเป็นสามัญสำนึกโดยไม่รู้ตัว” Roland Barthes (1972, p. 109) เรียกปรากฏการณ์เช่นนี้ว่าเป็น “วาทกรรมที่ถูกทำให้เป็นธรรมชาติ” (naturalized discourse) ซึ่งส่งผลให้ผู้ชมมองว่า “หญิงร้องไห้ = ผู้บริสุทธิ์” หรือ “คนมีเงิน = ตัวร้าย” เป็นเรื่องธรรมดา ทั้งที่เป็นเพียงการเลือกนำเสนอของภาษาและบริบทเท่านั้น

ความเข้าใจเรื่อง “ภาพแทน” ดังกล่าว ในบริบทของสังคมชายเป็นใหญ่ ภาพแทนของผู้หญิงมักถูกสถาปนาให้มีบทบาทเป็นเพียงผู้ดูแลบ้านเรือน อ่อนหวาน และอยู่ภายใต้อำนาจของบุรุษ ภาพแทนลักษณะนี้มีได้ “เป็นจริง” หากเกิดจากการซ้ำเติม (iteration) และการผลิตซ้ำของวาทกรรมผ่านสื่อต่างๆ เช่น ละคร โฆษณา และวรรณกรรม โดยที่ภาพแทนดังกล่าวเป็นเพียงผลลัพธ์ของอำนาจในการควบคุมความหมายที่อยู่ในมือของผู้ผลิตวาทกรรม (ภัทรศศิริ ช้างเจิม, 2559, น. 34)

เมื่อพิจารณาภายใต้กรอบวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) เห็นได้ว่าการตั้งชื่อตอนเหล่านี้เป็นการสร้าง “โครงเรื่องแบบแม่แบบ” (narrative archetype) ที่สะท้อนรากวัฒนธรรมไทย เช่น “ความเห็นอกเห็นใจเหยื่อ”, “การให้อภัยผู้สารภาพผิด” หรือ “การยกย่องผู้ต่ำต้อยที่กล้าหาญ” ซึ่งแม้จะดูเป็นคุณค่าบวก แต่ก็อาจมีผลข้างเคียงในการตอกย้ำแบบแผนทางเพศ ชนชั้น และสถานะทางสังคมโดยไม่รู้ตัว ชื่อรายการที่สะท้อนภาพ “แม่พระร้องไห้”, “สาวบริสุทธิ์ถูกล่วง”, หรือ “พลเมืองดีปะทะผู้มีอิทธิพล” สะท้อนวาทกรรมแบบธรรมชาติที่ผลิตซ้ำกรอบคิดทางอุดมการณ์ในสังคมไทย ดังแนวคิดของ Michel Foucault และ Roland Barthes ที่มองว่าภาษาทำให้ความหมายบางแบบกลายเป็นเรื่อง “ธรรมดา” โดยไม่ต้องคำถาม

อย่างไรก็ตาม นักสื่อสารร่วมสมัยอย่าง Jenkins (2006, p. 3) เสนอว่าผู้ชมในยุคดิจิทัลมิได้เป็นเพียงผู้รับสารแบบนิ่งเฉย แต่มีพฤติกรรม “อ่านตลบหลัง” (counter-reading) และสามารถโต้กลับกับวาทกรรมผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น การล้อเลียนพาดหัวรายการในทวิตเตอร์ หรือการตั้งคำถามในคอมเมนต์เฟซบุ๊ก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาพแทนแบบอุดมการณ์อาจถูกท้าทายได้ในบริบทผู้ชมร่วมสมัย ดังนั้นแม้ว่าภาษาจะมีพลังในการผลิตซ้ำอุดมการณ์ แต่พลังดังกล่าวไม่ได้แน่นอนตายตัว หากยังต้องต่อรองกับผู้ชมที่มีความสามารถในการตีความอย่างหลากหลายเช่นกัน วาทกรรมที่แฝงอยู่ในชื่อรายการ “โหนกระแส” ทำหน้าที่ผลิตซ้ำภาพแทนทางสังคมในลักษณะที่กล่อมเกล่าและเสริมสร้างอุดมการณ์เดิมอย่างแนบเนียน โดยอาศัยพลังของภาษาและสื่อในการจัดวางความหมายให้กลายเป็นเรื่อง “ธรรมดา” ซึ่งผู้ชมยอมรับโดยไม่ตั้งคำถาม

เพิ่มเติมประกอบการวิเคราะห์: ตัวอย่างตอนจากรายการ “โหนกระแส” ปี 2566–2568

1. EP.1454– ศาล รธน. สั่ง!! พิธาหยุดปฏิบัติหน้าที่ ส.ส. (19 ก.ค.2566)
 - การเลือกใช้คำว่า “สั่ง!!” และ “หยุดปฏิบัติหน้าที่” สะท้อนถึงการใช้ภาษาในการสื่อสารอำนาจของศาลและการควบคุมทางการเมือง
2. EP.1502– ตำรวจตัดตำรวจ!!! (25 ก.ย. 2566)
 - สร้างภาพ “อำนาจทำหั่นกันเอง” ซึ่งบั่นทอนภาพลักษณ์ความศักดิ์สิทธิ์ของระบบรัฐ
3. EP.1784– เปิดโลกธรรมกับ “แพรวี” และ “คนตื่นธรรม” (21 ต.ค.2567)
 - ภาพแทนของคนข้ามเพศที่ “ตื่นรู้ธรรม” เป็นการสั่นคลอนภาพแทนดั้งเดิมของศาสนาและเพศภาวะ
4. EP.1846– “ชีแฉพระ” เคยระเริงรักในลานพญานาค เจ้าตัวลั่นไม่ใช่เรื่องจริงอาตมาโดนใส่ร้าย (15 ม.ค.2568)
 - ผลิตซ้ำภาพพระสงฆ์ในฐานะผู้มีศีลธรรมสูง และสตรีในฐานะผู้เปิดโปง ซึ่งสะท้อนกรอบอุดมการณ์เรื่องศาสนาและเพศในสังคมไทย
5. EP.1934– มาช้าแต่มาชนะ สายลับจับบ้านแย้ม ยัน งานนี้มีมหกรรมลากไส้ (20 พ.ค. 2568)
 - ใช้คำว่า “สายลับ”, “ลากไส้” สะท้อนภาพแทนของการเปิดโปง – แฉ – เปิดเผยในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

ตัวอย่างข้อตอนเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าภาษาทำหน้าที่ “ผลิตซ้ำ” อย่างแนบเนียนตามแนวคิดของ Foucault ว่าภาษาคือเครื่องมือในการจัดการและควบคุมความคิด และตาม Barthes ที่ชี้ว่าภาษาสร้างความหมายให้ดูเหมือนเป็น “ธรรมดา” โดยแท้จริงแล้วคือวาทกรรมที่แฝงอุดมการณ์

ไว้ การใช้คำอย่าง “เปิดโลกธรรม”, “ลากไส้”, “พระ”, “สั่ง” หรือ “แฉ” ล้วนสะท้อนการกำหนดกรอบทางคุณค่า ศีลธรรม และเพศในแบบที่สังคมไทยยอมรับหรือโต้แย้ง ตัวบทและบริบททางวัฒนธรรมจึงถูกทำให้เป็นจริงผ่านภาษา

ทั้งสามหัวข้อที่กล่าวมานี้ทำงานร่วมกันในการ ประกอบสร้างความจริงแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อสอดคล้องกับบริบทของสื่อร่วมสมัยที่แข่งขันสูง และสังคมไทยที่ยังยึดถือกรอบคุณค่าบางประการอย่างแน่นแฟ้น กล่าวคือ ชื่อตอนใน “โหนกระแส” ทำหน้าที่ “บอกให้คนรู้สึก”, “ชี้ให้คนตัดสินใจ”, และ “ทำให้บางภาพกลายเป็นจริง” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาษานั้นทรงพลังในการจัดการความรู้ ความเชื่อ และความจริงในสังคม

บทสรุป

การตั้งชื่อตอนข่าวของรายการ “โหนกระแส” ไม่ได้เป็นเพียงกระบวนการตั้งชื่อเพื่อระบุประเด็นข่าว หากแต่เป็นการใช้ภาษาอย่างมีนัยสำคัญในการสร้างและควบคุมความหมายในระดับวัฒนธรรม สื่อโทรทัศน์ในบริบทไทยร่วมสมัยไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือส่งต่อข้อมูล แต่เป็นกลไกสำคัญที่ประกอบสร้างวาทกรรม ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ ความรู้สึก และการตัดสินใจของผู้ชมอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่การรับสื่อถูกหล่อหลอมด้วยอารมณ์ ศีลธรรม และความนิยมแบบฉาบฉวย

กลยุทธ์ทางภาษาที่ปรากฏในชื่อตอนของรายการ เช่น การใช้ถ้อยคำดราม่า การจัดวางคู่ตรงข้ามทางคุณค่า และการผลิตซ้ำภาพแทนทางสังคม มิได้เป็นเพียงการเล่นทางภาษาสำหรับสร้างความสนใจ หากแต่เป็นการจัดระเบียบความจริงตามแนวคิดของวาทกรรมศึกษาในสายหลังโครงสร้างนิยม ซึ่งชี้ให้เห็นว่า “ภาษาไม่เพียงทำหน้าที่สื่อความหมาย แต่ยังมีอำนาจในการกำกับความเป็นจริง” รายการโทรทัศน์จึงไม่ใช่พื้นที่รายงานข้อเท็จจริงอย่างเป็นกลาง หากเป็นเวทีของการขึ้นอาชญากรรม ความหมาย และคุณค่าทางสังคมอย่างลึกซึ้ง

บทความนี้ช่วยขยายความเข้าใจเรื่องบทบาทของภาษาในสื่อ ให้ครอบคลุมถึงมิติของอำนาจ อาชญากรรม และการสร้างความรู้ โดยอิงจากแนวคิดของนักคิดหลังสมัยใหม่ อาทิ Foucault, Barthes และ Baudrillard ที่มองว่าสื่อไม่ได้สะท้อนความจริง หากแต่สร้างความจริงใหม่ขึ้นมาด้วยภาษาและภาพแทน ทั้งยังเชื่อมโยงกับข้อเสนอของ ธัญญา สังขพันธานนท์ (9 กุมภาพันธ์ 2561) ที่เรียกร้องให้การศึกษาวรรณกรรมไทยขยับออกจากกรอบวรรณกรรมคลาสสิกสู่การอ่านตัวบทในโลกจริง ไม่ว่าจะเป็นสื่อ ข่าว หรือรายการโทรทัศน์ ในฐานะพื้นที่ที่อุดมด้วยวาทกรรมอันทรงอิทธิพล

ในทางปฏิบัติ บทความนี้อาจมีส่วนในการสนับสนุนการพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์ภาษาสื่อที่สามารถตอบสนองต่อพลวัตของวัฒนธรรมร่วมสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถเป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ทั้งในระดับสถานศึกษาและในหมู่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในบริบทสังคมไทยปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับปรากฏการณ์ข้อมูลท่วมท้น ความจริงเสมือนที่เลือนรางจากข้อเท็จจริง และภาวะอารมณ์นิยมที่เข้ามาครอบงำการตัดสินใจ จนอาจขัดขวางกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ การศึกษาครั้งนี้จึงมีคุณค่าไม่เพียงในเชิงวิชาการเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่สามารถอ่านและตีความภาษาในสื่อได้อย่างมีสติและรู้เท่าทันมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยตระหนักว่าการตั้งชื่อตอนข่าวในรายการ “โหนกระแส” มิใช่การกระทำที่เป็นกลางหรือปราศจากเจตนา หากแต่เป็นการเลือกใช้ภาษาอย่างมีกลยุทธ์ในการจัดวางข้อความค่าความรู้สึก และกรอบการมองโลกของผู้ชมโดยไม่รู้ตัว ภาษาในสื่อโทรทัศน์จึงมิได้เป็นเพียงเครื่องมือสื่อสาร แต่เป็นวาทกรรมที่ช่วยกล่อมเกล้า ชื่นนำ และการควบคุมความจริงให้ผู้ชมเชื่อว่า “เป็นความจริง” โดยปราศจากการตรวจสอบ

ข้อพิจารณาเชิงวิพากษ์

แม้ว่าบทความนี้จะมุ่งวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาจากการตั้งชื่อตอนของรายการ “โหนกระแส” อย่างรอบด้าน โดยยึดกรอบแนวคิดของวาทกรรมศึกษาในสายหลังโครงสร้างนิยมเป็นหลัก ผู้วิจัยตระหนักดีว่างานศึกษานี้ยังมีข้อจำกัดบางประการที่อาจส่งผลกระทบต่อความเข้าใจในภาพรวมของวาทกรรมสื่อ

แม้ว่างานวิจัยฉบับนี้จะมุ่งวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในการตั้งชื่อตอนของรายการโหนกระแสโดยยึดกรอบแนวคิดวาทกรรมศึกษาในสายหลังโครงสร้างนิยมเป็นหลัก ทว่าผู้วิจัยตระหนักดีถึงข้อจำกัดบางประการ โดยเฉพาะการวิเคราะห์เฉพาะ “ชื่อตอน” ซึ่งอาจไม่สามารถสะท้อนพลวัตของวาทกรรมในรายการได้อย่างสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ยังสามารถเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อค้นพบของ ดาราน้อย แสงศรี และคณะ (2563) ที่ชี้ให้เห็นว่าลักษณะถ้อยคำและข้อความในการตั้งชื่อคลิปรายการทำหน้าที่สร้างความน่าสนใจแก่ผู้บริโภคและสะท้อนธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงทางภาษา งานวิจัยปัจจุบันจึงเป็นการต่อยอดจากผลดังกล่าว โดยมิได้พิจารณาเพียงมิติเชิงถ้อยคำหรือโครงสร้างเท่านั้น หากแต่ยังขยายขอบเขตการวิเคราะห์ไปสู่การทำงานเชิงวาทกรรมที่ประกอบสร้างอุดมการณ์ อำนาจ และกรอบศีลธรรมในพื้นที่สื่อร่วมสมัยในทำนองเดียวกัน ผลการศึกษายังสอดคล้องกับแนวคิดของ วชิราภรณ์ ช่างหัวหน้า และคณะ

(2560) ที่ยืนยันว่าการตั้งชื่อเรื่องมิได้เป็นเพียงการบอกเล่าเนื้อหา หากแต่ยังพึงพากลวิธีทางภาษา ที่มีศักยภาพในการกำหนดกรอบการตีความของผู้อ่าน งานวิจัยฉบับนี้จึงนับเป็นการขยายขอบเขต การวิเคราะห์จากระดับ “กลวิธีการตั้งชื่อ” สู่ระดับ “วาทกรรมทางสังคม” ที่สัมพันธ์กับพลวัต ของอำนาจและอุดมการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม

กล่าวโดยสรุป งานวิจัยนี้แม้จะมีข้อจำกัดด้านขอบเขตข้อมูลและกรอบการวิเคราะห์ แต่ก็มีคุณูปการในการเชื่อมโยงและต่อยอดจากงานศึกษาก่อนหน้า ทำให้สามารถชี้ให้เห็นมิติใหม่ ว่า การตั้งชื่อตอนข่าวในรายการโหนกระแส มิได้เป็นเพียงเครื่องมือทางภาษาเพื่อดึงดูดความสนใจ ผู้ชม หากแต่ยังทำหน้าที่เป็นกลไกที่กำกับการรับรู้และจัดระเบียบความคิดของสังคมไทย ในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

เจตนา นาควัชระ. (2549). *วิธีแห่งการวิจารณ์: ประสบการณ์จากสามทศวรรษ*.

กรุงเทพฯ: ชมนาด.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2554). *แนะนำสกุลความคิดหลังโครงสร้างนิยม*. กรุงเทพฯ: สมมติ.

ดาราน้อย แสงศรี, พลฤกษ์ หมื่นเพชร, อลิสา คู่เคี่ยม และ ปรียากรณ์ ชูแก้ว. (2563).

ลักษณะการใช้ภาษาในการตั้งชื่อคลิปรายการโหนกระแส. *วารสารดอกแก้วปริทัศน์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, (2)1, 27-41. สืบค้นจาก <https://www.human.nu.ac.th/wp-content/uploads/2024/10/DK-21-pp.-27-41.pdf>

ดวงมน จิตต์จางค์. (2555). *การวิจารณ์บนเส้นทางวรรณคดีศึกษา*. กรุงเทพฯ:

โอเพ่นบุ๊กส์.

ธัญญา สังขพันธานนท์. (2561). ทิศทางใหม่ในวรรณคดีศึกษา: ข้อเสนอเบื้องต้น. ใน *โครงการ*

บริการวิชาการสู่สังคมและการนำเสนอผลงานทางวิชาการของนิสิตปริญญาโท/เอก

(น. 1-15). พิษณุโลก: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ธีรยุทธ บุญมี. (2551). *ภาษากับวาทกรรมร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์.

พรรณราย ชาญศิริ. (2553). ปมเอติปัสโนนิทานแปร์โรต์. *วารสารมนุษยศาสตร์*

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 18(1), 163-172. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/article/view/54270/45050>

- ภัทรศศิริ ช้างเจิม. (2559). ภาพตัวแทนผู้หญิงในการ์ตูน *Disney princess*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- วชิราภรณ์ ช่างหัวหน้า, สุภาพร คงศิริรัตน์ และ วนิดา บำรุงไทย. (2560). กลวิธีการตั้งชื่อ
เรื่องสารคดีชีวประวัติในคอลัมน์ เรื่องจาก ปกของนิตยสาร ค.คน Magazine. *ลักทอง :*
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.), 23(3), 166-174.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2560). *ทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์ตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 20*
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โหนดกระแสด [Hone-Krasae]. (2568ก). บอสแดนเซอร์เอวหวาน กับสัมพันธ์นักร้องสาวเบอร์ 1
“ลำไย ไหทองคำ”. สืบค้นจาก [https://youtu.be/n6dolkknocU?si=StLF3P-
RwFgTuxE](https://youtu.be/n6dolkknocU?si=StLF3P-RwFgTuxE)
- _____. (2568ข). ตีกันแล้ว! “เอ๋ มิรา” “ทนายเก่ง” เดือดทั้งเรื่องงานและแฟนหนุ่ม หลังมีมือ
ที่สาม?. สืบค้นจาก <https://youtu.be/p0RCmMhGjFo?si=LpwNfudVShBZOxHl>
- _____. (2568ค). เข้าตำราแม่ผัวลูกสะใภ้! แม่ผัว-อดีตสามี รวมหัวกันวางแผนขโมยลูก.
สืบค้นจาก <https://youtu.be/elwCuVv0ZCk?si=X5Q42HRTAA6Ewh51>
- _____. (2568ง). อ้าวแม่! ลูกร้องแม่ไปอยู่กับพระ กลับมาบุญไม่ได้แต่ได้หนี้ แคมเอาพวกมา
รุมตี. สืบค้นจาก <https://youtu.be/LN8gLNlwGhg?si=mJo3juD5jeWgDvHV>
- _____. (2568จ). ผัวเมียสุดซวย ซื้อมอเตอร์ไซด์กระบะโตดขวาง สุดท้ายจั่วลม.
สืบค้นจาก https://youtu.be/GnAmB3EX_PY?si=rWjVzU9Kb0kCz-DC
- _____. (2568ฉ). โคตรเหี้ยม! สองพ่อลูกไล่กระที่ปัญญาดี ปมสร้างรั้วลำที่ดิน สุดท้ายจ่อยิงดับ
2 ศพ. สืบค้นจาก https://youtu.be/klq-m5dZOVw?si=_Lpbk3vZbOMqceiV
- _____. (2568ช). มรสุมกระหน่ำ "ดิวิ อริสรา" ลั่น! แทบไม่มีอากาศหายใจ. สืบค้นจาก
<https://youtu.be/fKhAh3MFpoA?si=W6sYw-gl3CMRvejg>
- _____. (2568ซ). อินฟลูตวงแตก! โดนบริษัทดังหลอกทำงานไม่จ่ายค่าตัว. สืบค้นจาก
<https://youtu.be/LXS5wTlFqoc?si=K5F2NW6ms32PBL6a>
- _____. (2568ฅ). แผ่นดินไหวยังพอเข้าใจ แต่นิติไม่ไหวนี้พอเลย ลูกบ้านคอนโดไวใช้ชีวิต
เหมือนคนรู. สืบค้นจาก https://youtu.be/sC-W4HY_LS8?si=LYEc4Uj_eMXVW-5a
- _____. (2568ญ). จับโป๊ะผัวนอกใจ! ซ้ำซัดเมียท้องล้มหน้าลิฟต์ – ปฏิเสธลูก
ไม่ใช่ของผม!. สืบค้นจาก <https://youtu.be/vP-lhOQ0uL8?si=E6mzkvlhV9ZgQ3Av>
- _____. (2568ฎ). EP.1454 – ศาล รธน. ลั่น!! พิธาหยุดปฏิบัติหน้าที่ ส.ส.

- สืบค้นจาก https://youtu.be/VroEOm4meBQ?si=t3FpVW_J5DBui1ML
 _____ . (2568ฏ). EP.1502 – ตำรวจตัดตำรวจ!!! สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=nS30U98j2VI>
- โหนดกระแส [Hone-Krasae]. (2568ฐ). EP.1784 – เปิดโลกธรรมกับ "แพรวี" และ "คนตื่นธรรม"
 สืบค้นจาก <https://youtu.be/5FvamZEklRc?si=v-dc0UWPN2rK6gEV>
 _____ . (2568ท). EP.1846 – "ชีแฉพระ" เคยระเริงรักในลานพญานาค เจ้าตัวลั่นไม่ใช่เรื่องจริง
 อาตมาโดนใส่ร้าย. สืบค้นจาก https://www.youtube.com/watch?v=9uiEWMjSK_k
 _____ . (2568ฒ). EP.1934 – มาช้าแต่มาเนะ สายลับจับบ้านแย้ม ยัน งานนี้มีมหกรรมลากไส้ .
 สืบค้นจาก <https://youtu.be/-ArlmzSZwwg?si=0fLP5luvaOaB2WXL>
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2547). *สื่อมวลชนเบื้องต้น สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม*.
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anderson, B. (1983). *Imagined communities: Reflections on the origin and spread of nationalism*. London: Verso.
- Barthes, R. (1972). *Mythologies* (A. Lavers, Trans.). New York: Hill and Wang.
 _____ . (1977). The death of the author (S. Heath, Trans.). In S. Heath (Ed.), *Image, Music, Text* (pp. 142-148). London: Fontana.
- Baudrillard, J. (1994). *Simulacra and simulation* (S. F. Glaser, Trans.). Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Derrida, J. (1976). *Of grammatology* (G. C. Spivak, Trans.). Baltimore: The Johns Hopkins University Press.
- Fairclough, N. (1995). *Critical discourse analysis: The critical study of language*. London: Longman.
- Foucault, M. (1972). *The archaeology of knowledge* (A. M. Sheridan Smith, Trans.). New York: Pantheon Books.
 _____ . (1977). *Discipline and punish: The birth of the prison* (A. Sheridan, Trans.). New York: Vintage Books.
- Hall, S. (1980). Encoding/decoding. In S. Hall, D. Hobson, A. Lowe, & P. Willis (Eds.), *Culture, media, language* (pp. 128–138). London: Hutchinson.

Jenkins, H. (2006). *Convergence culture: Where old and new media collide*.

New York: New York University Press.

Lévi-Strauss, C. (1963). *Structural anthropology* (C. Jacobson, & B. G. Schoepf,

Trans.). New York: Basic Books.

McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory* (6th ed.). London:

Sage.

Saussure, F. de. (1983). *Course in general linguistics* (R. Harris, Trans.). London:

Duckworth.

Thompson, J. B. (1995). *The media and modernity: A social theory of the media*.

Redwood City: Stanford University Press.

